

„F”-es gyerekek a könyvtárban

A könyvtárosnő ránéz a fiúra, kikeresi kartertjét, s a tekintete felém villan: ő is „közéjük” tartozik. Megnézem a kártyát, amelynek fejlécét alig láthatóan piros vonal jelöli. Az áll rajta, hogy H. Pista itt lakik a XIII. kerületben, édesapja lakatos. Az egyéb bejegyzésekből az is kiderül, hogy a Pista gyerek átlagos szorgalmú és érdeklődésű olvasó, ide meg ide jár iskolába. Semmi különös nincs tehát az olvasókártyán, csak az a piros vonalka, amelyet a könyvtár dolgozói húztak, hogy figyelmeztessen: a fiú is azok közé tartozik, akiknek segítségét a X. kongresszus, a kormány, s most legutóbb az ifjúsági törvény feladatul tűzte ki.

Az angyalföldi 2. sz. *Szabó Ervin Könyvtárban* is sokat töprengtek a szakemberek, hogyan is segíthetnek tanulmányaikban azokat a fiúkat, lányokat, akik — hivatalos megjelölés szerint — hátrányos indíttatásúak, azaz családi környezetük nem képes biztosítani mindazt a műveltségbeli, kulturális segítséget, ami az értelmiségi családok gyermekeit készen várja.

Bartha Andrásnéval, a könyvtár vezetőjével az olvasóterem egyik csendes sarkába húzódunk félre. Körülöttünk iskolás gyerekek lapozgatják a kézikönyveket, s szorgalmasan jegyzetnek kék fedelű füzetükbe. Szemmel láthatóan otthon érzik magukat a könyvtárban.

— Egyik legfőbb célunk volt, hogy baráti, meghitt kapcsolatot teremtsünk a gyerekekkel — mondja a könyvtáros. — Hat általános iskola működik a közelben, mindegyikkel felvettük a kapcsolatot. Megállapodtunk a pedagógusokkal, hogy közösen rendezünk irodalmi és más szakköri foglalkozásokat. Az évek során *szoros baráti együttműködés* alakult ki közöttünk, amelyet sikeresen gyümölcsöztetünk a hátrányos indíttatású, fizikai dolgozó szülőktől származó — szakmai szaggal jelölve; „F”-es — gyerekek életében.

Járt ide például egy Tomi nevű fiú, aki többször megbukott néhány tantárgyból. Ötödikes korában iratkozott be hozzánk. Rossz jegyei miatt az iskolában bizony lenéztek társai, semmi tekintélye sem volt, pedig hát minden gyerek szeretne kitűnni valamivel. Gondoltunk egyet, és rendszeresen meghívtuk irodalmi vetélkedőkre. Látta, számítottunk rá, ezért mindig lelkiismeretesen készült. Részt vehetett azon a bemutató vetélkedőn is, amelyet egy tapasztalatadás alkalmából könyvtáros kollégáink számára rendeztünk. Tomi egészen felelt itt a könyvek között. Érdeklődővé vált, az

iskolában is bátrabban felelt. Nem azt mondom, hogy egy csapásra kitűnő tanuló lett belőle, de tisztességes jegyekkel került iparitanuló-iskolába, ahol azóta társai tisztelik irodalmi jártasságáért, olvasottságáért, s meg is választották KISZ-titkárrá. Tomi azóta *boldog, elégedett ember*.

Néha bizony kudarc is érte a szakembereket. Hiszen a gyerek rendkívül érzékeny műszer, csak nagy hozzáértéssel, türelemmel lehet kezelni.

— Előfordult például, hogy a tanárok elmondták egy Erzszi nevű kislányról — bukásra áll számtanból. Amikor bejött hozzánk, barátságosan ajánlottam: legközelebb valahányszor könyvért jössz, rendszeresen segítünk a tanulásban is. Azóta egyszer sem láttuk. A gyerekek nem szeretik a megkülönböztetést, még akkor sem, ha az ő érdekében történik. Igaz, a leckét megtanítani, korrepetálni nem is a könyvtár feladata. Ellenben a *saját eszközeinkkel* kell segítenünk a fizikai dolgozók gyerekeit.

Amikor, mondjuk, Afrikáról tanulnak az iskolában, akkor felhívjuk a figyelmet az *Afrika kincsei* című könyvre, vagy más izgalmas, de hasznos tudnivalókban is bővelkedő olvasmányokra. Gyakran előfordult, hogy az iskolában földrajzból gyengén szereplő gyerekek okosan szóltak hozzá ezek után a tananyaghoz, s a tanár jó jeggyel honorálta a fáradozásukat. Ettől még inkább kedvet kapott a gyerek az olvasáshoz, és hamarosan rájött, hogy az iskolában tanultakat egyszerűen kiegészítheti itt.

— Újabban külön foglalkozást tartunk a *napköziseknek*. Nagy részük „F”-es. Itt, a könyvtárban, érdekes játékokat rendezünk számukra, s ennek hírére azok is eljönnek, akik talán sohasem nyitottak volna be hozzánk. Egy-két hónap múlva aztán a napközisek közül is sokan beiratkoznak állandó olvasóink közé.

Szándékosan nem beszélünk statisztikáról, számszerű adatokról, amelyek látványosan bizonyítanak: lám, ez a könyvtár ennyi meg ennyi „F”-es gyereket segített a továbbtanuláshoz. A könyvtárvezető szerényen azt mondja, ezek az eredmények az iskolával közösen kifejtett munka gyümölcsei. Ami a menet közben szerzett ismereteit, tapasztalatait illeti, azokat a közelmúltban megjelent *A hátrányos indíttatású gyerekek segítése a könyvtárban* című füzetben publikálta. Ebből bárki, akit érdekel, megismerheti a módszereket. Nem boszorkányság. *Csak szeretet kell hozzá, hivatástudat és felelősségérzet.*

Esztergomi László